

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie płatności transgranicznych we Wspólnocie

COM(2008) 640 wersja ostateczna – 2008/0194 (COD)

(2009/C 228/11)

Dnia 30 października 2008 r. Rada, działając na podstawie art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

„wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie płatności transgranicznych we Wspólnocie”

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 11 marca 2009 r. Sprawozdawcą był Umberto BURANI.

Na 452. sesji plenarnej w dniach 24 - 25 marca 2009 r. (posiedzenie z 24 marca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 178 do 3 – 1 osoba wstrzymała się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Ogólnie rzecz ujmując, Komitet przyjmuje z zadowoleniem wniosek Komisji, którego celem jest przede wszystkim rozszerzenie zakresu transakcji przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie systemów płatności transgranicznych na polecenia zapłaty. Inicjatywa ta jest zasadniczo zgodna z kierunkiem postępowania Komisji, która zmierza do tego, by płatności transgraniczne w strefie euro były postrzegane i traktowane jak płatności krajowe.

1.2 Do refleksji skłania fakt, że przetwarzanie transgranicznych poleceń zapłaty jest kosztowniejsze od przetwarzania analogicznych transakcji na szczeblu krajowym; EKES wnosi zatem, by Komisja, kierując się zasadą przejrzystości, przekazała informacje na temat szczegółów, metod i źródeł badań, na podstawie których Komisja dochodzi do poszczególnych wniosków. Podejmowanie wyważonych decyzji zależy od znajomości faktów.

1.3 W każdym razie należy przypomnieć, że jeżeli rozporządzenie miałyby wejść w życie 1 listopada 2009 r. – tak jak się proponuje – to termin ten jest zbyt krótki, by sporządzić plany ekonomiczne, co tak czy inaczej nie byłoby możliwe w sytuacji braku pewności prawa co do wielostronnej opłaty za wymianę (MIF).

1.4 Wniosek zawiera również dwa przepisy dla państw członkowskich: pierwszy dotyczy ustanowienia – tam gdzie on nie istnieje – organu odpowiedzialnego za systemy płatności, a drugi – utworzenia odpowiednich struktur rozpatrywania skarg. EKES uważa, że w większości krajów struktury te istnieją już od pewnego czasu, lecz w wypadku krajów, których to nie dotyczy, przestrzega przed tworzeniem nowych struktur, które powielełyby funkcje już tych istniejących lub po części lub w całości się z nimi pokrywały.

1.5 Kolejny postulat adresowany do państw członkowskich dotyczy przyjęcia „skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji” za nieprzestrzeganie lub naruszanie przepisów rozporządzenia; EKES zgadza się z tym, odnotowując

jednak, że podanie informacji na temat analizy porównawczej środków przedsięwziętych w różnych krajach dałoby pogląd na to, jak duże znaczenie każde z państw członkowskich przypisuje temu rozporządzeniu.

1.6 Rozporządzenie stosuje się jedynie do krajów, które należą do unii walutowej; pozostałe kraje nienależące do strefy euro mają możliwość rozszerzenia jego stosowania na własną walutę. Fakt, że żaden z krajów nie skorzystał z tej możliwości, powinien skłonić do refleksji na temat stopnia zainteresowania poszczególnych krajów przydatnością takich inicjatyw.

2. Wstęp

2.1 Rozporządzenie (WE) nr 2560/2001 w sprawie systemów płatności transgranicznych we Wspólnocie obowiązuje od 31 grudnia 2001 r. Przewiduje, że koszt dokonania płatności transgranicznej jest w każdym państwie członkowskim równy kosztowi analogicznej transakcji wewnętrznej. Dotyczy ono przekazów bankowych, płatności elektronicznych, kart płatniczych wszelkiego rodzaju oraz wypłat gotówki z bankomatów. Wniosek Komisji poszerza zakres zastosowania rozporządzenia z dniem 1 listopada 2009 r. o polecenia zapłaty, ulepsza system regulacji skarg i wprowadza uproszczenia w systemach sprawozdawczości do celów statystycznych.

2.2 Celem Komisji jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego systemów płatności w euro, na którym transakcje krajowe lub międzynarodowe powinny podlegać tym samym przepisom, co przyniosłoby oszczędności i korzyści zarówno konsumentom, jak i całej gospodarce. Rozstrzygnięcie sporów zasługuje na szczególną uwagę, gdyż należy odpowiedzieć na zastrzeżenia zgłaszane przez organizacje konsumentów, podczas gdy sprawozdawczość do celów statystycznych wiąże się z dużymi obciążeniami administracyjnymi i kosztami dla instytucji kredytowych.

2.3 EKES wyraża uznanie dla inicjatywy Komisji i zasadniczo się z nią zgadza, formułuje jednak pewne uwagi i sugestie w celu wniesienia użytecznego wkładu do bieżącej dyskusji.

3. Uwagi ogólne

3.1 Skutkiem presji wywieranej na przestrzeni lat przez Komisję, sektor bankowy stworzył infrastrukturę płatności na szczeblu europejskim (SEPA), która działa obecnie w zadowalający sposób zarówno z techniczno-organizacyjnego punktu widzenia, jak i z punktu widzenia ujednoczenia opłat międzynarodowych z krajowymi. Komisja stwierdza, że „rozporządzenie można zatem uznać za kamień węgielny SEPA”.

3.2 Z osiągnięć można się jedynie cieszyć, niemniej wciąż pojawiają się zasadnicze wątpliwości co do ich **zgodności z ogólnymi zasadami jednolitego rynku**. Po pierwsze system SEPA jest ukierunkowany na rozwiązywanie problemu **płatności w euro**; kraje nienależące do strefy euro nie czerpią z niego korzyści, z tym wyjątkiem, że czerpią je tylko w odniesieniu do tej części płatności, której dokonują one we wspólnej walucie. Po rozszerzeniu można stwierdzić, że obecnie SEPA pokrywa **większość transakcji** wewnątrz Wspólnoty: jest to rynek wewnętrzny różnych prędkości.

3.3 Po drugie **równe warunki** krajowe i międzynarodowe **mają zastosowanie jedynie wewnątrz każdego z krajów**; między krajami wciąż występują różnice, a w niektórych przypadkach mają one niebagatelną skalę, lecz różnice pomiędzy wszystkimi krajami strefy euro i krajami spoza niej są jeszcze większe. Obowiązujące rozporządzenie przewiduje, że można je przyjąć dobrowolnie również w krajach nienależących do strefy euro: jest to klauzula, z której dotychczas nie skorzystało zbyt wiele krajów. Ogólnie rzecz ujmując, **daleko jeszcze do osiągnięcia odpowiedniej konwergencji cen wewnątrz UE**.

3.4 Wzmianka o konwergencji cen nie oznacza, że możliwe jest ich ujednoczenie; niemniej można by poczynić postępy na drodze do przejrzystości i spełnienia oczekiwań konsumentów, jeżeli w każdym kraju przeprowadzono by uważną **analizę porównawczą kosztów**: istnieją ogromne różnice w kosztach infrastruktury, wpływie obciążeń podatkowych i socjalnych, organizacji i proporcji między wolumenami transakcji krajowych i międzynarodowych. Taka analiza mogłaby również pomóc w ocenie słuszności decyzji o tym, by uwzględnić w rozporządzeniu **wszystkie elektroniczne instrumenty płatnicze** o charakterze transgranicznym.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Art. 1 ust. 3 wyklucza z zakresu rozporządzenia płatności dokonywane przez dostawców usług płatniczych *na ich własny rachunek*; wykluczone powinny zostać również usługi świadczony na rachunek **innych dostawców usług płatniczych**. Komisja zapewnia, że postanowienia powinny być w ten sposób rozumiane; wobec tego EKES, proponując jaśniejsze sformułowanie, stwierdza, że niedorzecznością byłoby, gdyby swoboda świadczenia usług bezpośrednio między podmiotami gospodarczymi nie została rozszerzona na inne podmioty, które korzystają z usług profesjonalnych pośredników.

4.2 Art. 2 ust. 1 wyjaśnia, że rozporządzenie dotyczy **wyłącznie elektronicznych środków płatniczych**; wyłączone zostają zatem środki płatnicze w formie papierowej, takie jak czek i weksle. EKES może się z tym jedynie zgodzić, lecz podkreśla, że różnice w opłatach pobieranych w różnych krajach od tych środków płatniczych – obecnie zanikających – są zbyt duże, by można je było usprawiedliwić, powołując się jedynie na koszty. Można by dojść do wniosku, że w niektórych krajach wysokie opłaty są stosowane nie tylko w celu pokrycia kosztów, lecz również **mają odwozić** od dalszego używania – w erze elektroniki – środków płatniczych w formie papierowej. Komitet wyraża poparcie dla tego środka.

4.2.1 Art. 2 powinien ponadto wyjaśniać w osobnym ustępie pojęcie „elektronicznych transakcji płatniczych” wspomnianych w ust. 1. Wziąwszy pod uwagę techniki mieszane i ugruntowaną praktykę, nowy ustęp powinien wyraźnie stwierdzać, że **płatności elektroniczne nie powinny wiązać się ze stosowaniem procedur wymagających użycia papieru**.

4.3 Art. 1 ust. 2 wprowadza pewną nowość polegającą na tym, że zakres stosowania rozporządzenia do płatności transgranicznych do kwoty 50 tys. euro obejmuje **wszystkie elektroniczne instrumenty płatnicze, w tym polecenia zapłaty**. EKES uważa, że należy wyrazić pewne zastrzeżenia co do tego typu instrumentów.

4.3.1 System polecenia zapłaty SEPA różni się od poszczególnych systemów krajowych i jest bardziej złożony oraz wyrafinowany; ujednoczenie ceny międzynarodowego polecenia zapłaty z ceną krajową może doprowadzić do obiektywnego naruszenia zasady, zgodnie z którą produkt lub usługa nie mogą być sprzedane poniżej kosztów. Ponadto system poleceń zapłaty – wykorzystywany przez przedsiębiorstwa, a nie przez poszczególnych konsumentów – jest często oferowany przez instytucje kredytowe swym własnym klientom na korzystnych warunkach ze względów promocyjnych: warunki transakcji krajowych są ustalane tak, by pokryć koszty przy niskich marżach, lecz nie mogłyby one zostać rozszerzone na bardziej kosztowne transakcje międzynarodowe. EKES proponuje, by **polecenia zapłaty zostały tymczasowo wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia**, z zastrzeżeniem, że zostaną wprowadzone, jeżeli niezależna ekspertyza potwierdzi brak ryzyka zakłócenia cen i konkurencji.

4.3.2 W każdym razie w celu poszanowania podstawowej zasady przejrzystości Komisja powinna opublikować swoje badanie, zwłaszcza jeżeli chodzi o koszty krajowe i międzynarodowe, a także jasno określić, w jaki sposób, na podstawie jakich źródeł i za pomocą jakich metod zebrano i opracowano informacje. Gdy brakuje takiej wiedzy, zajmowanie jakiegokolwiek stanowiska w tej sprawie może się wydawać nieuzasadnione i niewyważone.

4.3.3 EKES zwraca również uwagę na fakt, że nowe rozporządzenie powinno wejść w życie 1 listopada 2009 r., co wydaje się zbyt bliskim terminem, by sporządzić średnio- i długoterminowe plany ekonomiczne. Podstawowe znaczenie dla sporządzenia takich planów ma pewność prawa dotycząca wielostronnej opłaty za wymianę (MIF).

4.4 Art. 3 potwierdza zasadę ustanowioną w obowiązującym rozporządzeniu: opłaty od **płatności transgranicznych powinny być takie same jak opłaty nakładane przez każdego dostawcę** w odniesieniu do transakcji krajowych podobnego rodzaju. Wydaje się, że przepis ustanowiony w 2001 r. był przestrzegany w zadowalającym stopniu, lecz badanie w tej dziedzinie ujawniłoby, że **w wielu krajach istnieje duża różnica między opłatami za przelewy dokonywane w euro i w innej walucie**, co jest dyskryminacją obywateli zamieszkujących poza strefą euro.

4.5 W art. 5 wprowadzono istotną nowość polegającą na tym, że od dnia 1 stycznia 2010 r. znosi się **obowiązek informowania o przelewach** do kwoty 50 tys. euro, zaś całkowicie znosi się taki obowiązek od dnia 1 stycznia 2012 r. Ta procedura, mająca na celu zebranie danych koniecznych do prowadzenia rachunku bilansu płatniczego, była źródłem komplikacji i kosztów; państwa członkowskie będą mogły zbierać dane za pomocą innych systemów. EKES wyraża pełne poparcie dla tego rozwiązania.

4.6 Art. 6 stanowi, że państwa członkowskie wyznaczają organy odpowiedzialne za zapewnienie zgodności z przepisami rozporządzenia: jest to istniejąca już wcześniej procedura, która – jak się wydaje – jest zazwyczaj przestrzegana. Istotniejsze jest postanowienie art. 7, który przewiduje obowiązek ustanowienia przez państwa członkowskie **procedur rozpatrywania skarg** i pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, przy jednoczesnym dostarczeniu obywatelom odpowiednich informacji. Funkcje te mogą przejść nowo utworzone organy ad hoc lub inne, już istniejące organy. EKES wyraża swe

poparcie, lecz jedynie w odniesieniu do krajów, w których nie istnieją jeszcze takie struktury, przestrzega jednak przed niebezpieczeństwem tworzenia nowych struktur wykonujących te same zadania, co struktury już istniejące. Odnotowuje, że w każdym razie niewiele wiadomo na temat funkcjonowania tych organów, a przede wszystkim na temat liczby, charakteru i wyniku rozpatrywanych spraw. Brak pełnych i przejrzystych informacji utrudnia przeprowadzenie **poważnej analizy charakteru i rzeczywistej skali uchybień**.

4.7 Art. 10 stanowi, że państwa członkowskie przyjmują „**skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające**” sankcje wobec tych, którzy nie przestrzegają zobowiązań ustanowionych przez rozporządzenie, i przekazują Komisji informacje na temat przyjętych środków. Także w tym wypadku, podobnie jak w tym, o którym mowa w poprzednim punkcie, zainteresowane strony powinny otrzymać **odpowiednie informacje**, chociażby po to, by **ocenić znaczenie, jakie każde państwo członkowskie przypisuje przestrzeganiu rozporządzenia**.

4.8 Art. 11 umożliwia państwom członkowskim poza strefą euro **rozszerzenie stosowania rozporządzenia na swoją walutę**. Ich udział położyłby kres trudnościom i dyskryminacji, o których EKES wspomina w punkcie 4.6; niemniej wydaje się, że reakcja różnych państw członkowskich na ten wniosek jest obecnie raczej obojętna, by nie powiedzieć, że w ogóle jej brak. EKES pragnie uniknąć komentarzy na ten temat, lecz wzywa Komisję do poważnego zastanowienia się nad domniemaną popularnością pewnych rozwiązań.

4.9 Rozporządzenie powinno wejść w życie 1 listopada 2009 r.; Komisja powinna przedstawić sprawozdanie na temat funkcjonowania numerów IBAN i BIC do 31 grudnia 2012 r. oraz sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia do 31 grudnia 2015 r. EKES nie ma żadnych uwag na ten temat, może jedynie powtórzyć postulaty zawarte w punktach 4.6 i 4.7, które dotyczą przekazywania pełniejszych informacji zainteresowanym stronom.

Bruksela, 24 marca 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI